

פרוטוקול מס' 243

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ד', ט"ז בכסלו חשל"ז - 8.12.76, שעה 8.30

נכחו:

חברי הוועדה:

- י. הורביץ - היו"ר
- א. אבטבי
- י. ז. אמיר
- מ. דרובלס
- ע. הדר
- א. זילברברג
- מ. חריש
- י. כהן
- א. לבנרואן
- א. לבני
- ח. שמעוני

מוזמנים:

- ד. יצחקי - משרד השיכון
- ח. שרף, א. סבטי, י. אברהם, ש. עבדת,
- ר. חביבאן, ח. שקד, א. דויאדאן, ל. שמטוב,
- י. כהן, ש. בנימיני, ח. צפורי, י. חנוכה,
- נ. ישכולי, ר. מוסוי - נציגי מושב פטיש.
- י. רחמני - נציג מושב אשבול
- מ. פירסט - נציגה מושב מסלול
- ז. לוי - נציגה מושב ניר משה
- ס. אוהל - מנהל ארגון קניוח הנגב

יועץ כלכלי ומזכיר הוועדה: ד. לב

רשמה:

צ. ספורן.

סדר היום: המשך הדיון על חלוקת מכסות הייצור והאשראי במושב פטיש
ובתהום המועצה האזורית מרחביים.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. הורביץ:

המשך הדיון על חלוקת מכסות הייצור והאשראי במושב פטיש ובתחום המועצה האזורית מרחבים

הישיבה מוקדשת לנושא שהעלה חבר הכנסת יגאל כהן בענין הנוהגים הפסולים במושב פטיש, במושב אשכול ובתחומי המועצה האזורית מרחבים. בפעם הקודמת לא הצלחנו לשמוע הסברים מפיו של ראש המועצה דוודי העובדים על הנוהגים האלה ועל הטענות שנשמעו בשתי הישיבות הקודמות והפעם יש לנו ענין רב לשמוע את ההסברים.

אני רוצה לנצל את העובדה שאיש משרד השיכון נמצא כאן ולחת לחדר-הכנסת יגאל כהן להציג לו שאלות.

י. כהן:

(1) איך זה קרה שמועצה אזורית מרחבים הפכה להיות קבלן לבניה בחוף הישוב כאשר אין לזה תקדים בשום מועצה אזורית בארץ? והראיה: כאשר נחקלנו בחקלות שהיו במושב בעקבות ההסכם והחווה שהיה למשרד השיכון עם המועצה האזורית נאלץ היה משרד השיכון, לאחר מאבק קשה ובהתערבותנו ובהתערבות חנוע המושבים, להעביר את הבניה דרך ארגון הקניות. האם ידועה ההשתלשלות למשרד השיכון?

(2) במשרד השיכון היו קריטריונים לפיהם ניתנה ההלוואה בהתאם לגודל המשפחה והנה ראינו עובדה חמוהה שלחביב שרבף, יושב-ראש המועצה, שלפי הקריטריונים הגיעו לו 58 מטרים מרובעים, ניתן בפועל אישור ל-80 ועוד כמה מטרים מרובעים, דבר שמגדיל את המשכנתה באופן משמעותי בה בשעה שלאחרים, עם אותו שפר נפשות, לא ניתנה משכנתה בגודל כזה.

(3) עוד תופעה חמוהה: לפי פירוט החשבון שבידי ניצל חביב שרבף את האשראי של המועצה במסגרת הבניה ומשך משיכת יתר בסדר גודל של 200 אלף לירות, דבר שהוא ללא תקדים לגבי כל חבר אחר במושב פטיש ששם בוצעה הבניה.

היו"ר י. הורביץ:

(א) האם קרה כדבר הזה שמועצה אזורית הופכת להיות קבלן לבניה?

(ב) אם כן, האם ראיתם את עצמכם שוחפים לענין או שהוא לא ענין אתכם אחרי שמסרתם אותו?

(ג) מה היו השיקולים שלכם?

ד. יצחקי: נכון אמר חבר-הכנסת יגאל כהן שמקרה זה של הפעלת בניה על ידי המועצה, המשמשת כקבלן, מהווה מקרה יחיד.

ההשתלשלות הייתה כזאת: בתחילת שנת 1970 פנה שרבף חביב לשר השיכון דאז מר שרף והעלה הצעה שהמועצה תשמש כקבלן לבניה במושב. הנוהג בחקופה ההיא וגם כיום הוא שאנחנו מפעילים את העבודה בשני אופנים: (1) על ידי קבלנים מאושרים באמצעות מכרזים; (2) על ידי מסירת העבודה לדוודי המושבים בסכומים מוחלטים. הסכומים המוחלטים נקבעים אחת לשנה בחיאום עם הוועד הבין-מושב ובהסכמתו. כאשר הבניה מופעלת באמצעות קבלנים, מוציאים מכרזים והמחיר של הקבלן הזוכה במכרז מהווה בסיס להוצאת החווה. בפגישה שהיתה במאוס 1970 במשרדו של שר השיכון דאז, מר שרף, שבה נכחו גם מר אוזן ומר שרבף, סוכם שהמועצה האזורית תהיה קבלן לביצוע עבודות הבניה במושב פטיש כאשר המחירים ייקבעו בצורה כזאת: המועצה תוציא מכרז לבניה סטנדרטית שלנו בהתאם לגודל המשפחה, כאשר במידה ויהיו החייקרויות מעל ל-3% יוגדל החווה בהתאם עם המועצה המקומית.

היו"ר י. הורביץ: זאת אומרת, האחריות הכספית על המועצה.

ד. יצחקי: האחריות הכספית על משרד השיכון כאשר הפעלת הבניה היא על ידי המועצה.

ומי אחראי במקרה שקבלן המשנה שלך הוא
שלומיאל, הזמן בורה והבניה הולכת ומתייקרת?

היו"ר י. הורביץ:

ד. יצחקי:

בחוזה שלנו עם המועצה, שהיה חוזה כמו חוזה
קבלנים, נקבעו תנאים של טיב עבודה ומועדים.
על החשלומים אחראי משרד השיכון בהתאם ללוח החשלומים שהיה צמוד לחוזה.

איך אתה לא מבטיח את עצמך מבחינת ההתייקרות,
כפי שאתה עושה עם קבלן, כשקבלן המשנה לא

היו"ר י. הורביץ:

עומד בתאריכים?

ד. יצחקי:

הבטחת ההתייקרות באה על ידי סעיף מועדי
ביצוע בחוזה בו נקבע שהבניה צריכה להיות
14-12 חודש, כשהחשלומים מחבצעים בהתאם להקדמות העבודה. כשיש סיבות
מוצדקות אנחנו משלמים את ההתייקרות כמו שנוהגים עם קבלנים.

מה היה במקרים אלה?

היו"ר י. הורביץ:

ד. יצחקי:

במקרים אלה לא היה צורך בהארכת תקופת
הביצוע והחשלומים בוצעו לפי הקדמות העבודה,
כולל ההתייקרות שחלו באותה תקופה.

היינו רוצים לראות את החוזה שביניכם וביני
המועצה, איך הבטחתם את קצב העבודה ואת

היו"ר י. הורביץ:

החשלומים.

אביא את ההסדר.

ד. יצחקי:

לגבי הבית של מר שובף: החוזה הוצא ב-1973
ונקבע בו בית בשטח 84 מטרים מרובעים למר שובף מאחר והמצב המשפחתי,
לפי הנחונים שנמצאו בחיקים שלנו, הוא שמשפחתו כללה 4 ילדים, 2 הורים
ו-3 נחמכים שגרו בדירה אחת.

הורה נחשב כשניים ומכאן שהורים הם ארבעה.

י. ז. אמיר:

נכון.

ד. יצחקי:

נבקש את כל הפרטים של כל חברי המושב.

היו"ר י. הורביץ:

ד. יצחקי:

לשאלה השלישית: לא ידוע לי שאושרו חשלומים
יותר מאשר בהתאם להתקדמות העבודה. כן ידוע
לי שיש תנאי בחוזה שניחן 10% מקדמה על חשבון החשלומים בעת הבניה לשם
הפעלת הבניה.

נהגתם לעשות זאת לגבי אחרים?

היו"ר י. הורביץ:

לא.

ד. יצחקי:

כלומר, זה היה חריג לגבי מועצה זו לעומת
קבלנים אחרים.

היו"ר י. הורביץ:

י. כהן:

מה הייתה ההשתלשלות החוזה שנעשה עם
המועצה האזורית ואשר לפי מיטב ידיעתי הופסק

באמצע?

ד. יצחקי:

למעשה לא הופסק החוזה. לפני כשנה פנו אלינו
מספר משפחות ממושב פטיש והודיעו לנו שהן
נמצאות בחילוקי דעות עם המועצה האזורית ומבקשות להפסיק את הבניה באמצעות
המועצה האזורית ולהעביר את הבניה על שמן. מאז נחקיימו מספר ישיבות
כאשר הודענו במפורש לראש המועצה שאנחנו רואים בו אחראי לכל הבניה
במושב פטיש ולא היינו מוכנים לשחרר אותו מאחריות ל-10 יחידות שבנייחן
הופסקה באמצע.

היו"ר י. הורביץ:

למה?

ד. יצחקי:

הסבירו לנו שמספר חברים מעוניינים לעבור מקבלן אחד לקבלן שני - המועצה לקחה קבלן משנה - וקיימים סכסוכים פנימיים בתוך הכפר. הנושא הובא בפני מזכיר הנועת המושבים אריק נחמקין והסכימו היה ש-9 מחיישבים אלה יוצאו מחוזה המועצה ויועברו, באותם תנאים ובאותו חוזה, על שם ארגון קניות הנגב. כיום מבוצעת הבניה באמצעות ארגון קניות הנגב באותם תנאים בדיוק.

ח. שרבף:

אני מבקש מן הוועדה להשחרר קצת מדעות קדומות ופרסומים למיניהם שאני פוסל אותם. גם אני שותף לדעה שבשנים האחרונות נעשים בארץ-ישראל, לצערנו, דברים לא הכי נחמדים, אבל תפקיד עובדי ציבור, ביחוד של אלה העומדים בסולם הגבוה, בכנסת, לא להעכיר את האוירה, לא לעשות משפט סדום או משפט ל"נץ", אלא לבדוק, לשמוע, לברר ואחר כך להסיק מסקנות. הצטיידתי בכל מה שנוגע לבניה. אם מגיעה לי תליה על עשייה זאת, אני מקבל על עצמי; אם מגיע פרס - אני נוחן אותו למי שצריך לחת פרס. אנשי משרד השיכון לא יכולים אולי לזכור איך נולד הוועיון בשנת 1970, אבל אצלנו בפטיש כל דבר נעשה על פי אסמכתאות ולכן הסתייעתי במסמכים ואינני מסתייע בדברי סרק.

בדו"ח מבקר המדינה מינואר 1974, שנמצא בחיק המסמכים שהגשנו, נאמר: "המועצה האזורית מרחבים, אשר רוב ישוביה הינם מושבים שהוקמו לאחר קום המדינה, גילתה בחקופה הנסקרת בדין וחשבון זה פעילות מכוונת למען פיתוח מושבים אלה וביסוסם. היא פעלה במיוחד במתן שירותי החינוך והחברות, כולל הקמת מבנים ומחקנים, וכך בהדרכה חקלאית ובריכוז ענייני יצוא חקלאי". צריך לזכור שאנחנו חברים טעוני טיפוח והמדינה חייבת לעזור לנו להשחלב בחברה הישראלית. כל הנושא של פער חברתי ורווחה חברתית מתאים ל-95% מאוכלוסיית אזור מרחבים.

היו"ר י. הורביץ:

אף אחד לא טען שאתם לא אזור יוזם ושהמועצה לא עשתה הרבה. גם אלה הטוענים נגדכם לא אמרו זאת, אלא טענו שבאזור שלכם היה אחד שקיבל הרבה יותר מכסות ייצור, אשראי, שיכון בעוד שאחרים לא קיבלו.

ח. שרבף:

באותה תקופה התחילו בחיסול הבלוקונים בכל ארץ ישראל ובבניית שיכונים. כתוצאה מכך שהיה מחסור בקבלנים בשטח התחילו ועדי המושבים לגלוח יוזמות. כל הדיבורים הבלתי אחראיים בעתונות על זה שאנחנו ועד המושב היחיד שבנה לבד אינם נכונים. מושב נבטים בנגב גם כן בנה.

לגבי מועצה אזורית אין תקדים.

י. כהן:

ח. שרבף: ברגע שוועדי המושבים התחילו להתארגן ולהביא לבד קבלנים הנהיג משרד השיכון גזירה מעניינת: כאשר משרד השיכון היה בונה היו משלמים לקבלן את ההתייקרויות מיום תחילת הבניה עד יום גמר הבניה, אבל ברגע שועד המושב מגלה יוזמה ובונה לבד, הוא מקבל סכום מוחלט וצריך לספוג לבד את ההתייקרויות. לא קיבלנו על עצמנו את הדין ובאנו למר שוף - אנוכי, אוזן ונציג ארגון קניות הנגב - ושאלנו מדוע לא נותנים לנו אותם תנאים שניתנים לקבלן בכיכר דיזינגוף, שמשלמים לו את ההתייקרויות מיום תחילת הבניה עד גמר הבניה. השו שוף גם הוא התפלא ואחרי ששמע אותנו אמר: תגמרו את הבלוקונים האמורים, תתארגנו ותקבלו אותם התנאים מיום תחילת הבניה עד יום גמר הבניה. כשיצאנו לפרוודור אמר לנו אבני: אל תקחו את הכל, המועצה חשבור את הראש.

היו"ר י. הורביץ:

למה לא? הלא משרד השיכון אחראי.

ח. שרבף:

הוא התכוון מבחינה ארגונית. אמרתי לו שיש לנו מחלקה טכנית מסודרת שבונה כל שנה, בעשרות מליונים, בחי-עם, בתי-ספר, מגושים ולא קרה מקרה אחד שנכשלנו עם הקבלן. אבני השיב שבכל זאת כדאי לנו לקחת ישוב אחד, שני ישובים ואם יראו שזה הולך יחנו לנו עוד. קיבלנו את ההצעה ולקחנו את פטיש ורוונך.

ח. שרביץ:

לגבי רונן, אמרו לנו אנשי המשרד, שיש קבלן בדרך ולכן ביקשו שניקה רק את פטיש. הם הוסיפו שאם לא יהיה קבלן לרונן חוץ שבועיים ניקח גם את רונן. מאחר שהמשא ומתן של משרד השיכון עם הקבלן לגבי רונן יצא לפועל נשאר לנו רק פטיש ערכנו חוזה כדת משה וישראל. קיבלנו אותם תנאים שהיה מקבל קבלן שבונה בכיכר דיזינגוף, בלי שום זכות יתר. את החוזה עשינו במועצה האזורית מרחבים בשם מושב פטיש.

דרך אגב, אני חייב לציין את המדיניות של משרד הפנים במה שקרוי "שירותים מועברים", שפירושם - כל מה שלא יכול לעשות ועד המושב, חייבת המועצה לעשות בשמו. בשנת 1970 הפעלנו את המדיניות הזאת אצלנו ולא אכזבנו.

אחרי שחמנו על החוזה הוצאנו מכרז והחלנו לעבוד. ועד המושב עשה רשימה - בושימה הראשונה היו רק עשרה - ועשינו חוזה עם הקבלן שחוף שלושה חודשים תהיה אפשרות לכולם להצטרף. חוף שלושה חודשים הצטרפו בערך עוד 60 חברים, ביניהם הקבוצה שפרשה מסיבות שונות, 14 במספר.

פתאום באה אותה קבוצה של 14 איש, ביניהם האחים צפירי, ואמרו לנו: מצאנו ברחוב קבלן, הוא בונה הרבה יותר זול ואנחנו רוצים לבנות לבד. אמרנו להם: למצוא קבלן ברחוב, אפילו הוא זול יותר, זה חוסר אחריות. הבניה יכולה לעמוד באמצע והבל על הילדים והנשים. נסינו לשכנע אותם, אבל הם לא הסכימו ואמרו שהקבלן שלהם יותר זול ויגמור יותר מהר. בסוף נכנענו ללחצם וכדי להבטיח את עצמנו - כי ידענו שעלול לבוא יום כמו זה שבא כעבור שש שנים - אמרנו ליועץ המשפטי שלנו שיכין טיוטה בה נאמר שהחברים האלה פורשים מצונם הטוב מן הכלל, מבקשים לעצמם קבלן לחוד, חותמים על חוזה לחוד והכל על אחריותם.

היו"ר י. הרביץ: למה על אחריותם, בשעה שאתה הצלחת להסדיר בחוזה שלכם שהכל על אחריותו של משרד השיכון?

ח. שרביץ: לא הכל. אם לא הצלחתי בבניה לא משלם לי משרד השיכון כלום.

ד. יצחקי: רק על לוח הזמנים.

היו"ר י. הרביץ: אני שואל שאלה פשוטה: בחוזה שלכם האחריות חלה על משרד השיכון. כשבא צפירי ורוצה לבנות בית עם קבלן אחר אתה אומר לו שכל ההתייקרויות יחולו עליו.

ח. שרביץ: ההתייקרויות לא מענינות אותי.

היו"ר י. הרביץ: עכשיו זה מובן.

ס. אוהל: הואיל והבניה היא לא תמיד במסגרת המטרים המרובעים שבונה משרד השיכון והמחיישב בונה כמה מטרים מרובעים יותר, מתחלקת האחריות על עליית המחירים בין המחיישב, על החוספת שהוא בונה, ובין משרד השיכון על המטראז' של משרד השיכון.

היו"ר י. הרביץ: אני מדבר על מה שאושר, לא על החוספת.

ר. שרביץ: במסגרת המטרים המרובעים המאושרים ובמסגרת הזמן הסביר משלם משרד השיכון על ההתייקרות. אם זמן הבניה נמשך, כפי שהיה במלחמת יום הכיפורים, מכירים בסיבה הזאת. מכיוון שזה היה כוח עליון הכירו בכך בכל ארץ ישראל וגם במועצה האזורית מרחבים. שום דבר מיוחד לא ניתן למועצה אזורית מרחבים.

כשקבוצת האחים צפירי באה ואמרה שהיא רוצה לבנות לבד ולא הצלחנו לשכנע אותם לא לבנות לבד ביקשנו מהם שיחמנו שאין להם טענה נגד ועד המושב, אין להם טענה נגד המועצה האזורית או נגד משרד השיכון. מסמך מספר 1 מדבר בעד עצמו. זהו מסמך שכל אחת

ח. שרביף:

מארבעה-עשר החברים חתם עליו אישית. אותה קבוצה החמה חוזה עם בחור מאופקים שהקים לעצמו חברה מעוררת וידענו מראש שהוא לא יוכל לעמוד בהתחייבות. אחרי כן באו אותם חברים ואמרו שהם רוצים ליהנות מן החנאים של החוזה שלנו. הסכמנו, אמצנו את החוזה שלהם והם נהנים מאותם חנאים יפים.

מסמך מספר 2 אומר שהקבלן פשט את הרגל והחברים מייפים את כוחו של הוועד להציל אותם. אמרנו להם שיחתמו על יפוי כוח והם חתמו על יפוי כוח. אותו מסמך אומר שנוחנים יפוי כוח למר שרביף, יושב-ראש ועד המושב, לגמור בשמם את החשבון עם הקבלן שפשט את הרגל.

מסמך מספר שלוש מדבר על יפוי כוח ליושב-ראש האגודה, חביב שרביף, לחפש לאנשים קבלנים ולבנות להם בתים. עשינו. אחרי שהוצאנו מכרז שוב התחיל הפוזמון: המחיר יקר, יש לנו קבלן אחר.

מסמך מספר 4 הוא סיכום דברים עם החבר שמחה אסף. הפעם רציחתי שיהיו שוחפים בנושא אנשי חנועת המושבים. ישבנו עם שמחה אסף, עם נחן חובב מהמרכז החקלאי, ישב שם גם חבר-הכנסת יגאל כהן ושלמה אבני. אמרו: שרביף, אתה תייב לבנות. קיבלנו את הבקשה שגם חבר-הכנסת יגאל כהן היה שותף לה. סוכם אז שהמועצה האזורית תפרסם מכרז בשם המושב וכך עשינו. באותו מסמך נאמר שחוק שלושה החודשים הראשונים לא חבקש המועצה כסף עבור המטרים המרובעים הנוספים רק בבו א העת חדרוש אותו. הסכמנו. אחרי שבוע שוב הלכו האנשים למזכיר חנועת המושבים ואמרו לו: שום החלטה לא באה בחשבון, רוצים לבנות לבד. מזכיר חנועת המושבים, אויך נחמקין, שלח לי מכתב: צדקת שחברים אלה אומרים פעם ככה ופעם ככה, אבל הם עומדים על דעתם ולכן יבנו לבד והחשלומים יעברו במסגרת ארגון קליטת הנגב. גם לזה הסכמנו.

בינתיים פרשו ארבעה מקבוצת צפורי, ביניהם אברהם דאודי, בטענה שמספיק סבלו וביקשו שאני אסדיר להם את העניינים. החוצאה: אברהם דאודי בבית; חבר אחר אינו בבית.

ברגע שעשינו את ושימח בניית הבתים לפי מצב המשפחה, הרכב המשפחה, חכנון המשפחה, עשה לעצמו כל אחד חשבון נפש אם בהחשב במצבו הכספי הוא יכול לבנות עוד מטרים מרובעים, ואחם על כך במקום. נקבעו קריטריונים לגבי הסידור הכספי בנוגע לכל חברי האגודה. אבל יש אצלנו דבר אחד שאני מתקומם נגדו: אם אתה חבר אגודה - כל הכבוד; אם אתה עובד ציבור - אתה צריך לקבל פחות מכל חבר אגודה אחר. גם עובד ציבור הוא חבר אגודה ויש לו הובות וזכויות משותפות. לא לירה אחת יותר, אבל גם לא חצי לירה פחות.

היו"ר י. הורביץ: מדברים על יותר.

ח. שרביף: לשם כך אני כאן. אומרים: אף פעם אדם לא נופל קרבן חינום. אני מאמין באמונה זו ואני חושב שהגיע הזמן שישמעו גם את מר שרביף אחרי כל ההשמעות.

כאמור נכנסנו לנושא זה במסגרת המדיניות של המועצה ללכת לקראת ועד המושב בנקודות שהוא לא יכול לעמוד בהן לבד, אבל במה שנוגע להתחייבות כספית אין למועצה האזורית שום נגיעה וההחשבות היא בין החבר לבין הוועד.

לאחר שעשינו את הושימה הכללית כמה מטרים מרובעים מוסיף כל אחד עשינו חוזה עם הקבלן, אבל בינתיים קרו כמה "רעידות אדמה" שגם ועד האגודה סובל מהן וגם החבר הקטן: במשך הזמן מיום חחילת הבניה חלו החייקרויות, המחירים קפצו פלאים והגיעו מ-750 ל"י למטר מרובע ל-1,500 ואפילו קרוב ל-2,000 ל"י. פירוש הדבר שהמחיישב מתקשה לכסוח את זה בחשלוים במזומנים לוועד המושב. הלכנו שנית לבית ועשינו סידור כספי עם כל מחיישב ומחיישב - חלק במזומנים, חלק בהתחייבות-כולל בעל משק מספר 83 ששמו חביב שרביף. החוצאה היא אחת: חביב שרביף

ח. שרביץ:

כמחיישב עמד בהתחייבויותיו הרבה יותר טוב משאר החברים.

חבר-הכנסת גרופר שאל איך קרה שמבחינת הרכב המשפחה מגיעים לנו 58 מטרים מרובעים ומשדד השיכון הקציב לנו 84 מטרים מרובעים. אמח, יש קריטריון בהתייבנות שאומר: עבור 4 ילדים פלוס זוג הורים מגיעים 58 מטרים מרובעים - כיום 64 מטרים מרובעים - אבל אם אחד מבני המשפחה סובל ממחלה שמוכרת על ידי משדד הבריאות לתוספת חדר, זכאי המחיישב לתוספת חדר. שום אישור לא בא בחשבון פרט לאישור משדד הבריאות; לא אישור של רופא פרטי, לא אישור של קופת-חולים, לא אישור של רופא מקצועי. אותו דין גם לגבי משפחת שרביץ, אותו דין לגבי עשוות או מאות משפחות באזור מרחבים ובכל ארץ-ישראל.

גם בפטיש?

היו"ר י. הורביץ:

גם בפטיש. לפחות עשויים חברים נהנו מקריטריון זה.

ח. שרביץ:

זה קריטריון שמוכר על ידי משדד הבריאות ולא חשוב אם הוא ניתן בפטיש או לא.

ח. שמעוני:

ח. שרביץ: במסגרת אותם קריטריונים קיבלתי 84 מטרים מרובעים במקום 58 מטרים מרובעים. המסמכים ישנם, כל מי שרוצה לעיין בהם במשדד השיכון יכול לעשות זאת ואני בהחלט מוכן לעמוד לדין בנושא זה.

לשאלה השניה - איך בניתי בית של 160 מטרים מרובעים בשווי של 350 אלף לירות. אמח, חביב שרביץ מבורך בילדים טובים: בן ראשון בעל השכלה אקדמאית דחואר מ.א.בן שני בוגר ביולוגיה ומלמד הוראה; בן שלישי מכונאי וגומר אח הצבא; בת בעלת תעודת בגרות והיום בצה"ל. ישב שרביץ ומשפחתו וחשבו, כמו כל משפחה אחת: בונים בית, בואו נראה מה אפשר לעשות. עשינו חשבון ואמרנו: בן אחד יקבל משק; בן אחד חייב להשאר בבית, אם זה בן ממשיך או בן שלא רוצה בחקלאות ורוצה לעשות דוקטורט בחינוך. 20 מטרים מרובעים יכול חביב שרביץ להוסיף בכוחות עצמו - מכסימום 110 מטרים מרובעים. מה לגבי 50-60 מטרים מרובעים נוספים? - אמרנו: יוסף שרביץ, חמש שנים אחת עובד בהוראה ומשכורתך לא פחות טובה ממשכורתו של ראש המועצה, אם אחת רוצה להשאר אצל אבא, דאג. הכל נעשה במסגרת המושב, על כל דבר יש קבלות, כי כעובד ציבור ידעתי שיגיע יום כזה. חביב שרביץ רוצה להיות יותר צדיק מן האפיפיור: קיבל הלוואה במסגרת ועד העובדים, הכניס אותה לקופת המושב, לא ישירות לקבלן, כדי שבעוד עשרים שנה הדברים יוכחו. יוסף שרביץ קיבל הלוואה מיוחדת באישור המועצה, לא הסתפק בזה וקיבל גם את אישור הממונה על המחוז. גם זה הכנסתי לקופת הוועד.

כמה קיבל יוסף שרביץ?

היו"ר י. הורביץ:

15 אלף לירות.

ח. שרביץ:

היחר הבן, חלק חסכונית, חלק הלוואות.

גם כסף זה - דרך קופת המושב.

לנושא הבניה: כתוצאה מהפיחותים וההתייקרויות העצומות בשטח נחלקנו בבעיה כשבאנו להגיש את החשבון לחבר: מה יהיה מפתח חלוקת ההתייקרויות לחבר כך שאף אחד לא יסבול? מדוע התעוררה הבעיה? - לאחד יצקו את הגג בינואר, לאחד - באמצע אפריל, לאחרון-באוגוסט ויש הבדל בהתייקרויות בין 30% ל-60%. שלושה-ארבעה חודשים דנו בישיבות ועד בנושא הזה ולא יכולנו להגיע לשום החלטה. אחד כך החלטנו שיהודי בשם צבי פלדמן, הנאמן על כולנו, יהיה בודר, יקח את החוזה, יקח את מה ששולם לקבלן, ימצא מפתח התייקרויות ויגיש חשבון לכל חבר וחבר. בינתיים ביקשנו מן החברים שיוחמו וישלמו משהו על החשבון. לא הסכימו ואמרו: חשבון סופי ואחר כך נשלם. הראשון ששילם בתקווה שאחרים יבואו בעקבותיו היה חביב שרביץ, לא האחים צפירי, לא חיים צפירי שחייב 80 אלף לירות על חשבון הבית. בוגע שפלדמן חזר מחוץ-לארץ הבטיח לנו שתוך שבועיים

ח. שרובף:

חגמר הבוררות ויינתן לנו מפתח התייקרויות. לאחר שיהיה לנו מפתח ההתייקרויות יקבלו כל החברים, כולל חביב שרובף, חשבון מפורט כמה עלה הבית.

הי"ר י. הורביץ:

בין הטענות שהיו היתה גם השאלה מניין השיגו הלוואות לבתים שעלו 350 אלף לירות. אמרת: מכל מיני מקומות. מדוע זה לא מופיע בספרים?

ח. שרובף:

הכל מופיע בספרים. לגבי כל בית, כולל המזל של חביב שרובף, מופיע כמה שולם עבורו לקבלן. לחבר לא תוכל להגיש את החשבון מסיבה אחת: הבניה נמשכה שנה וחצי. אם אצל חביב שרובף יצקו בינואר, שזה בערך 1,000 ליחות למטר מרובע, הרי אצל מישהו אחר יצקו באפריל שזה מחיר אחר.

הי"ר י. הורביץ:

מתי נגמרה הבניה שלך?

ח. שרובף:

לפני שנה.

הי"ר י. הורביץ:

ועדיין אין חשבון? מדוע?

ח. שרובף:

כל החשבונות מלפני שנה ישנם בהנהלת החשבונות לגבי כל חבר וחבר. ברגע שרצינו להגיש לחברים את החשבון עמדנו בפני בעיה שיש הבדלים עצומים בין בית שנגמר בינואר לבין בית שנגמר באפריל או באוגוסט. ההבדלים הם עצומים בשני אופנים: (1) מחיר העלות שנקבע בינואר היה יותר זול, באפריל הוא עלה ובאוגוסט עלה עוד יותר; (2) הלוואות שנתקבלו ממשרד השיכון בינואר היו פחות נוחות, באפריל יותר גדולות ובאוגוסט עוד יותר גדולות. מסיבה זו לא יכולנו למצוא מפתח צודק לחלוקת הלוואה המסובסדת ולחלוקת ההתייקרויות. מה עשינו? - מסרנו לבורר. חודש אחרי חודש הבטיח הבורר לתת את מפתח החלוקה ובינתיים גם היה בחוץ-לארץ. חכינו שיחזור וכשחזר לפני שבוע התחננו בפניו שיגמור. ברגע שיגמור יקבל כל חבר וחבר את החשבון.

ע. הדר:

בשלב זה עומד התוב לחובת המושב?

ח. שרובף:

לחובת המושב.

ע. הדר:

מי נושא ברביית?

ח. שרובף:

המושב.

ע. הדר:

ואם אתה בנה כך והשני בנה אחרת?

ח. שרובף:

מי שבנה יותר מטרים מרובעים נוספים צריך להכניס יותר מזומנים יחסית.

ע. הדר:

אח מי שבנה יותר מחייבים יחסית להכניס יותר מזומנים, אבל אח היתר משאירים על קופת המושב וסעיף הרביית נופל על כולם. איזה צדק יש בענין זה?

ח. שרובף:

אמרת שמי שבנה יותר מעל המותר צריך להכניס יותר מזומנים יחסית למטרים הנוספים.

ע. הדר:

זה לא מספיק. מה שלא במזומנים נופל על קופת הציבור.

הי"ר י. הורביץ:

אין אחת, כאחראי למושב, כאחראי למועצה, יכול לשאת גבנון לא צודק כזה? הרי בסופו של דבר מישהו יוצא באמת מקופת מאד ומישהו אחר יוצא באמת נהנה מאד. אין אחם עושים זאת? גם אני חבר מושב ודברים כאלה לא יכולים לקרות אצלנו.

התוצאה היא שהחלשים יסחבו עסק זה על גבם,
ברגע שהגיעו לשאיבת כסף גדולה הרביית עולה.

ע. הדר:

כשהחלטנו לבנות איש לא חשב שיהיו התייקרויות
עצומות כאלה. כל אחד עשה חשבון לפי כוחו

ולא חאר לעצמו שהמחירים יקפצו פלאים. אתם באים ואומרים שחייבים לעשות
דין צדק כדי שהחלש לא יסבול. אמת, ודווקא מנקודת ראייה זו אמרנו שיש
להגיש חשבון לכל חבר וחבר לאחר שמסחרים בנושא של חלוקת ההלוואות של
משרד השיכון ובנושא התייקרויות.

ה. שרבף:

להערה שזה שלא בנה יותר לא צריך לשאת
ברביית השולית הגבוהה: זו שאלה שיש לה פנים לכאן ולכאן והיא מורכבת
מאד. עקרונית, בלי להיכנס לעומק הבעיה צודק חבר-הכנסת הדר ביחס לרביית
השולית.

כל הרביית.

ע. הדר:

זה אחד הנושאים שצריך לדון עליו ועוד לא
דנו עליו, זו האמת.

ה. שרבף:

אילו היית אומר שאחרי שפלדמן יתן את פסק
הדין חייבו וטרואקטיבית ברביית ממועד

ע. הדר:

התשלום והעיוות יתוקן, הייתי שקט. אני חושש שזה יישאר חלוי והציבור
יסחוב.

אני רוצה לשאול שאלה גזברית ולא חשבונית:
גמרו את הבתים, אין חשבון, לא חייבו את

הי"ד י. הורביץ:

החברים והכל מונח על גב המושב ובעקיפין על ארגון הקניות, כי אין לכם
גזברות מקומית אלא גזברות אזורית. נניח שלא יכידד בחביעות החקלאיות;
נניח שרבינוביץ יגיד לך: בניח בתים, האכל את מה שבישלת; נניח שיבוא
סעיד אוהל ויגיד: אני לא יכול לתת אגורה אחת יותר לפטיש, יש לי מספיק
ישובים, נשארם אתם עם חרגיל כזה כשהחברים לא ידעו במדויק על מה
מדובר ובסופו של דבר מבורר שהרביית השולית עלתה 30%-40%. אין אתה יכול,
כאיש שאחראי לעניין זה ומעורב בו אישית במידה ניכרת, להסביר את הדבר
לאנשים מן הצד או לאנשים מן המושב?

אדם חכם יותר אחרי המעשה, אבל אנחנו
צריכים לחזור לשנת 1970 עם כל ההתלהבות

ה. שרבף:

שהיחה לכולנו ללכת לחיסול הבלוקונים ולבנות. מאז שנות החמישים ועד
1970 לא קרתה ועידת אדמה כזאת בשטח האינפלציוני כמו זאת שקרתה בתקופת
הבניה בפטיש. אני רוצה לשמוע שמדינת ישראל חגיד לאנשי פטיש: תסבלו את
זה לבד, ונסבול את זה לבד. אנשי פטיש זה עם ישראל, ואני מחל לארץ-
ישראל עוד ארבע-מאות ישובים כמו פטיש, אפילו עם הצרות של האחים
צפורי, שבזיעת אפם של חושביו הגיע למצב לא רע לגמרי. אנשי פטיש לא
גנבו, לא רצחו. כל הדברים השליליים שישנם בשאר חלקי ארץ-ישראל לא
קיימים בפטיש ובמועצת מרחבים.

אתן לכם דוגמה אחת: ישנו בחור נחמד

מאשכול, מדבר יפה. לא ריחם, לא הוא ולא אחיו, על אמו האלמנה והילדים,
לא דאג שהבלוקון יפול עליה ותמות והמועצה האזורית מרחבים היחה צריכה
לעשות כל מיני דברים כדי לבנות לה בית. חביב שרבף נהפך לה למשפחה.
בנינו לה בית, ביקשנו את המשאבים להלוואה ממשרד השיכון וגם משרד הסעד
שילם. ואותו בחור בא לכנסת ומפגין, מעמיד את ועדת הכלכלה. זה מה
שאנחנו מעודדים? החלפתי אותך, יעקב רחמן, בחור בן של האמא שלך. בניתי
לה בית. איש מכובד, הינוכי, חרבותי מעכב 15 אלף לירות בגלל החתימה
שלו.

ה. צפורי:

הטענות שהעלה חביב שרבף בחלקן נכונות
בחלקן הגדול "מפוברקות". אני רוצה להעלות
מספר נקודות מבלי לעשות הצגות: קודם כל אנחנו טוענים שחביב שרבף,
על דעת עצמו וללא החלטה של האסיפה הכללית או של הוועד, העביר את הבניה
למועצה. אין שום אטמכתה לנושא הזה.

ח. צפריירי:

במסגרת הבניה שביצעה המועצה לרוב החברים בכפר, ואני בתוכם, קמו 14 בתים ואמרו: היות וחביב שרבף עשה הכל על דעת עצמו אנחנו נושרים ממנו ולא ווצים לבנות באמצעות המועצה. הביאו קבלן שחתם הסכם עם המועצה, אבל חביב שרבף הפריע לאותו קבלן בזדון ולא נתן לו כספים שהגיעו לו. הקבלן נפל בגלל המלחמה, בגלל זה שהיה מגוייס וחביב שרבף לא נתן לו כספים כמו שנתן לקבלנים אחרים שחתם על הסכם; ואני מדבר על התייקרויות בעיקר. אוחו קבלן לא פשט את הרגל. הוא בונה כיום במועצה המקומית אופקים. אם היה פושט את הרגל היינו שומעים. אחרי שקמה ועדת בוודוח - ופלדמן היה בין הבוררים - הוחלט לחת לקבלן רבע מליון לירות מן המועצה היות והמועצה שיפחה אותו.

ע. הדר: מי הקבלן?

ח. צפריירי: חנניה לסרי.

ע. הדר: במסמכים שנחתם לנו כתוב: "הואיל והקבלן פשט את הרגל ו/או איננו מסוגל לעמוד

בהחתימתו להקמת הבנין..."

ח. צפריירי: לא הבוררים חתומים על מסמך זה. מישהו הכריח את החברים לחתום עליו. אני טוען שהוועדה לא החליטה מעולם שהקבלן פשט את הרגל. הדברים האלה יצאו מפי חביב שרבף ובגלל נושא זה הרבה חברים ניסו לא לחתום ועכבו את החתימה.

א. זילברברג: מדוע הקבלן לא הגיע למשפט את האיש שכתב שהוא פשט את הרגל?

ח. צפריירי: אני מבטיח לך שהקבלן לא יודע על המסמך הזה. אם היה יודע היה עושה את שלו.

ע. הדר: אחת החמת על המסמך?

י. הנובה: אני חתמתי, כי חביב שרבף אמר: אם אחת לא חתם לא בונים לך. הילדים שואלים אותנו:

אבא, מתי יהיה לנו בית?

ע. הדר: הקבלן לא מעניין אותנו. העובדה היא שאתה חתמת.

ח. צפריירי: אבל הקבלן לא פשט את הרגל.

החמור ביותר בעינינו הוא שחביב שרבף חתם מצד אחד כיושב-ראש המועצה ומצד שני כיושב-ראש הוועד עם הקבלן. ראינו בזה פסול ואנחנו חושבים שהוא ניצל את תפקידו ומסיבה זו התחיל דווקא בבית שלו ובנה 200 מטרים מרובעים ולא 160 מטרים מרובעים. אף אחד לא בנה בפטיש כפי שהוא בנה. על חשבון המועצה נבנו בתים לבנים, בחלקם רווקים, שהם קרובים לחביב שרבף. הם נבנו בכספי המועצה כשמשדד השיכון לא שחרר להם כסף במשך השנים. הם נבנו על חשבון המועצה, ובסופו של דבר על חשבון הכפר. זה נושא שצריך לבדוק אותו ביסודיות.

דני יצחקי הודיע כאן שההורים של חביב שרבף נרשמו אצלו. במקרה הייתי גזבר במושב אחר ואחד האחים, שגם כן בנה, רשם את ההורים אצלו. גראה לי שההורים נרשמו פעמיים.

י. הורביץ: זה ייבדק. כל המסמכים יבואו בפנינו.

ח. צפריירי: אני טוען נגד משדד השיכון הבר מסויים:

יש לנו חשש שמשדד השיכון שחרר למועצה כספים, לפי החשבונות שהגישה המועצה למשדד השיכון, מבלי שבדקו אם הבתים נבנו. היו לנו שני מקרים: במקרה אחד הגישה המועצה חשבון על 95% מן הבית בעוד שבנחה 55%; במקרה שני בנחה 35% וקיבלה 70%.

אבקש ממשרד השיכון את כל החשבונות שקשורים בבניה במושב פטיש.

היו"ר י. הורביץ:

ח. צפריה:
אני מדבר על המקרים של חדרי אהרון ודינה חנוכה. חדרי אהרון שהשחרור מן המועצה ועבר לארגון קניות הנגב והמועצה מחזיקה את חסף שלו. עד היום הזה ואינה משלמת לו בזדון למרות שיש אסמכתאות.

נודע לנו במשרד השיכון שחביב שרבף קיבל 3 חדרים נוספים: 1 לאשתו ו-2 לבנים.

ח. שרבף: כמה מטרים מרובעים?

ח. צפריה: סך הכל 80 מטרים מרובעים.

היו"ר י. הורביץ: נקבל את כל החומר.

ח. צפריה:
אני מודיע שלאחד הבנים שקיבל חדר נוסף יש בית נוסף, בית ציבורי שביוזמת חביב שרבף אפשרו לו לגור בו. נדמה לי שגם הבן השני, שיש לו חדר נוסף, קיבל משק.

לגבי ההתייקרויות: ההתייקרויות חלות על כל חברי הכפר. לנו נראה שיש בזה קיפוח היות ולא הוציאו במשך שנתיים לפחות חשבון זמני. אני נכנסתי לבית בפברואר לפני שנתיים, זאח אומר לפני שנה ועשרה חודשים כמעט ועד היום אין חשבון. אני מודיע לכם: יש יהודי שעובד בזבל של המועצה, אדם שבקושי מחפרנס, והמועצה בנתה לו מעל למה שאושר על ידי משרד השיכון בסכום של קרוב ל-140 אלף לירות. אני בטוח שהמועצה וועד הכפר או כל גורם משפטי אחר לא יוכל לגבות ממנו את הכספים.

אני בא ואומר: הכפר הסתבך בצורה חמורה. חביב שרבף הרס את הכפר מבחינת החפקוד שלו. הוא בעצמו ניהל את הכפר. חברי הוועד, שהם חברים שלו ותומכים בו, הם עובדי המועצה רובם. הם שניהלו את הכפר, לא אנחנו. הם סיבכו את הכפר, לא אנחנו. על 5 מליון לירות שאנחנו חייבים למועצה, בהתאם להחלטות המועצה, יש רביית של 30%. אני לא יודע אם נוכל, חברי הכפר, לעמוד במליון וחצי לירות רבית שנצטרך לשלם.

היו"ר י. הורביץ: אחת מעריך את הסכום של החוב או אתה יודע אוהו?

ח. צפריה: כ-5 מליון לירות, קצת פחות או קצת יותר.

היו"ר י. הורביץ: זה כולל את מה שאושר על ידי משרד השיכון ואת השינויים?

ח. צפריה: לא, זה כולל רק את החוספות.

אם יש חוב של 4 מליון או 5 מליון מאיפה נוכל לשאת ברביית עצמה? אותם חברי ועד שהם עובדי המועצה חתמו לארגון קניות הנגב על המחאה בלתי חוזרת: גא להוריד כל חודש 120 אלף לירות מכספי החלב וקניית התערובת של הכפר למועצה אזורית מרחבים. כלומר, להוריד מן החשבון הכולל של הכפר ולא חשוב במי זה פוגע.

ע. הדו: זה יכול לפגוע גם באדם שלא בנה בכלל ויש לו חלב.

ח. צפריה: נכון. זו המחאה בלתי חוזרת על 2 מליון לירות ראשונים והארגון משלם למועצה.

ע. הדו: איך חייבו את החשבון כנגד?

לא היינו אף אחד.

ח. צפירי:

היות ומחייבים את כלל הכפר הרבה חברים יוצאים מקופחים ולא מקבלים אשראי. אין היום אשראי ואין תערוכת לפרות. לפני ק הייתי משוק 600 ליטר חלב ליום, עכשיו אני משוק 400 ליטר חלב ליום, כי במקום 400 קילוגרם תערוכת אני מקבל 100 קילוגרם תערוכת.

הכפר שלנו הסתבך. אנחנו חייבים כמעט 30 מליון לירות, ואני מדבר על סך כל החובות של הכפר. אם ניקח ממוצע של 20% וביח לא נעמוד בזה. הפרות כבר לא נוחות את שלהן. אפילו אם נרצה למכור את הפרות אף אחד לא יקנה אותן - הפכו לעצמות. אני מודיע שלא קבוצה צפירי אלא שרבי בעצמו ניהל את הכפר וסיבך את הכפר בצורה כזאת שלא נוכל לצאת ממנה.

אנחנו טוענים שחביב שרבי ניצל את מעמדו ואת תפקידו להנאתו האישית. אנחנו טוענים שהוא בנה מעבר לכל מה שבנה חבר אחר בכפר, מעבר לכל חבר אחר ביישובים. הוא טוען שהוא משלם מכספו. אני רוצה לבדוק, אולי גזרו הכפר נתן לו מן השוטף לבניה. אמנם כחבר ההנהלה אני יכול לבדוק מסמכים, אבל לא נוחנים לי ואני לא יכול להגיד את הדברים בוודאות.

את החשבון שלך אחת יכול לבדוק?

א. זילברברג:

רק את שלי. כחבר הנהלה ביקשתי לבדוק חשבונות ולא נתנו לי.

ח. צפירי:

לפי עניות דעתי הקיפוח הוא לאו דווקא לגבי אותם חברים שיושבים פה - גם לגבי אלה שיושבים פה - אלא בעיקר לגבי חברים שעובדים בדחק במועצה, חייבים מאות אלפי לירות למועצה - כספים שלא יוכלו לשלם אותם לעולם - ושהם חומכים של חביב שרבי ופוחדים לדבר. להם אנחנו דואגים. הפחדה כזאת אין באף מקום. איך ייתכן שחבר כפר יפתח להוציא הגה מן הפה ואפילו לבקש את מה שהוא צריך לקבל? קמה משפחה אחת והשתלטה על כל הכפר. אשתו השתלטה על הנשים והוא עצמו השתלט על כל האנשים על ידי ניצול המשאבים וכספי המועצה לרעה. מצד שני אנחנו רואים שאותו חביב שרבי מעסיק את כל בני משפחתו. בניו, אשתו, בחו מועסקים בתחום המועצה. הוא לקח לעצמו כמעט מליון ביצים.

זו פרשה שניה.

י. כהן:

מאיפה הוא יכול לשלם את כספי הבניה ואחרים לא יכולים לשלם? הוא ביסס את המשק שלו, הוא יכול להרוויח 100 אלף לירות לשנה רק מן הלול.

ח. צפירי:

ללול נגיע, אבל לא היום.

הי"ד י. הורביץ:

אני מאשכול וחביב שרבי דיבר על הביח שכביכול בנה לאמי. אני אח לעוד 12 אחים בבית. אמי אלמנה משנת 1963. אין לנו שום אמצעים. החמולה של שרבי מצעה זמן האחים להקים ענף ביסוס. רק לי ולאמי יש משק, לשאר האחים אין משק במושב. זה לא ניתן להם על ידי האחים של שרבי. זה נכון שאמי מקבלת כספים מן הסעד, אבל אמי ידועה למשרד הסעד כנזקקת. אין יסביר שרבי, שידו בכל והוא הקובע, איך אנשים עשירים, מליונרים, מקבלים כספים מלשכת הסעד?

י. רחמני:

הוא דיבר על אנשי אגרוף. אני רוצה להמחיש לאנשי הוועדה מי איש אגרוף ומי משליט טירור במועצה ובאזור בכלל: הלכתי למנהל מחלקת הסעד הביחה וביקשתי הסבר מדוע אנשים עשירים מקבלים מכספי הסעד. אמר לי מנהל מחלקת הסעד: עזבתי את המועצה, והסביר לי למה עזב: עמדו להקים במוכז הכפרי מבועים בית זקנים. מנהל מחלקת הסעד הציע אשה שעברה קורסים והייתה מוכשרת לנהל את בית הזקנים. בא שרבי ואמר: לא, אשתי חנהל. אמר לו נפחלי זכות, מנהל מחלקת הסעד: אני מנהל מחלקת הסעד ואני הקובע. אמר לו שרבי: תשמע לדעתי, אם לא - תלך. והוא הלך. אחרי זה אמר לו חביב שרבי: חפנה את הדירה במבועים. אמר לו נפחלי זכות:

י. רחמני:

אני יושב במבועים בזכות אשתי, היא מורה. אמר שרובי: גם אשתך יכולה לעזוב. והוא מדבר על אנשי אגורף. עוד מקרה: יש אצלנו יהודי נזקק שאין לו אפשרות קיום, אין לו פונסה. ביקש אותו יהודי, דחנוכה גלילי, סעד ואמר לשרובי: תעזור לי, אין לי מה לאכול. אמר לו שרובי: אהה רוצה שנעזור לך? תכתוב לי מכתב שאחה תומך בי. בצורה כזאת הוא מנהל את המועצה.

היו"ר י. הורביץ:
לסעיד אוהל: בישיבות הקודמות, שלא היית בהן, טענו שיש טובות הנאה וניצול כוח של שרובי לטובתו הפרטית ולטובת מקורביו, אבל אדחננו מדאיג דבר אחד: משום מה נראה לנו שעודף כושר, עודף יכולת, עודף הצלחה מביאים לפעמים רבות למפולח הגדולה, לא הציבורית אלא הכלכלית. השיגו כאן הישגים כאלה שנחננו לחברים לבנות יותר ממה שאישו משרד השיכון ובסופו של דבר אתה ממפן את זה והמושב כולו הלוי באמצעים שמעמיד ארגון הקניות לטובה או לרעה. אומרים שהמושב נמצא בתקופה חמורה בגלל כשרוננו של חביב שרובי. וגם אותם אנשים שנושאים אותו היום על כפיים ואומרים שהוא הביא עזרה לאנשים מודים שמחר לא תהיה להם תערוכת לפנות. הייתי מבקש שתספר לנו איך אחה נוהג בהתחשבות שלך כלפי פטיש.

ס. אוהל:
האמת ניתנה להאמר שבנושא של הבניה במושב פטיש, עד הרגע שמזכיר תנועת המושבים החליט שהכספים ממשרד השיכון יועברו באמצעות ארגון הקניות לבניית עשרת הבתים, לא טיפלתי, לא ידעתי, לא התעניינתי ולא נחתי הלוואות לנושא זה. ארגון קניות הנגב הפך להיות נאמן, לפי החלטת מזכירות תנועת המושבים, להעביר את הכסף לבניית 10 הבתים ממשרד השיכון לאותם בתים. לפני שנעשתה הבניה דרך המועצה האזורית ולא היה לה שום קשר עם ארגון קניות הנגב, כולל בקשת ההלוואות. ארגון קניות הנגב הוא מוסד שמספק אספקה לאגודות החברים והאספקה היא לפי התנאים בחודשי אשוראי שהארגון מספק בכל המושבים. בשנתיים האחרונות גם מימן ארגון הקניות והקדים הלוואות חקציביות או ממשלחיות לפיתוח מבני משק. בשנים האחרונות חולקו כמה מליונים לכל המושבים החברים באגודה וגם המושב פטיש קיבל הלוואות מארגון הקניות והאספקה היא אספקה סבירה. בחודשים האחרונים לא עמד פטיש, כמו עוד כמה מושבים, בהחייבות הכספית לאספקה שקנו בארגון הקניות והגיעו לכמה חודשים של פיגור. יש מושבים שהגיעו ל-4 חודשי פיגור, יש כאלה שהגיעו ל-5 חודשי פיגור.

ע. הדר:
בחודשים אלה כבר הופעל יפוי הכוח לאותם 120 אלף לירות לחודש?

ס. אוהל:
מיד אגיד.

תנאי ארגון הקניות הם חודשיים אשוראי. מושב פטיש עומד בתנאי אשוראי של 6-7 חודשים והוא לא המושב היחיד שעומד במצב כזה. אבל אני רוצה שיהיה ברור: כשמדברים על חודשי אשוראי זה תלוי בעלות המשק, במחזור המשק. יכול להיות משק בחמישה חודשי אשוראי שיגיע ל-5 מליון, ומשק אחר שבעשרה חודשים מגיע למליון אחד.

היו"ר י. הורביץ:
על כמה עומד היום החוב של מושב פטיש?

ס. אוהל:
חוב כללי - 4 מליון לירות. מחוץ זה פיגור בסכום של 2 מליון ו-700 אלף או 2 מליון ו-800 אלף לירות.

זו לא אמת שיש הפסקה של אספקת החקצובות. לאחר שעמדו בפיגור בסכום כזה אמרנו לאותם מושבים: עד שנמצא פתרון לחוב הקיים אתם יכולים לקנות דרכנו אספקה לפי הכסף שאחם מכניסים לארגון הקניות לפי השוטרף. לא ניתן לכם לעלות על החוב. כיום נמצאים שבעה מושבים במצב פיגור כזה והם מקבלים מאחזנו אספקה רק לפי השוטרף.

ע. הדר:
האם הקניה בפועל קטנה כתוצאה מזה או שהם קונים אותן כמויות?

איך שום ספק שהקניה צומצמה.

ס. אוהל:

האם את ההמחאה הבלתי חוזרת על 120 אלף לירות אתה מנכה קודם כל?

ע. הדר:

כן.

ס. אוהל:

כמה משלמים על הפיגור?

מ. דרובלס:

השוטף פלוס חודש אחד חוב - ללא רביח; חודש שלישי - 15.5%; חודש רביעי - הרביח

ס. אוהל:

נעה בסביבות 30% לפי דביטורים בבנקים; חודש חמישי - הרביח תשולח מתקרבת ל-40%.

זאת אומרת, על חוב של 2 מליון ו-800 אלף לירות יש רביח של כ-30%.

מ. דרובלס:

מתוך 2.5 מליון הולך מליון וחצי ברביח של 15%, ומליון לירות ברביח שולח של כ-40%. הרביח בארגון הקניות נמדדת לפי התשלומים או הרביח שאנחנו משלמים בארגון, אם יש פחות, המשק מקבל בחזרה את חלקו.

ס. אוהל:

ממה ששמעתי פה נשארו, בנושא הבניה בלבד, שלוש שאלות מרכזיות שעליהן אנחנו חייבים

י. כהן:

לקבל תשובה:

(א) איך זה קרה שמועצה אזורית מרחבים הייתה במקרה זה הקבלן כאשר אנחנו שומעים ממשרד השיכון שזה חריג שאין דוגמתו בכל הארץ? ארצה שאבני ישיב על כך.

(ב) האם הקריטריון לסדר גודל הבניה שבנה מר שרביץ תואם את האינפורמציה שנמסרה למשרד השיכון? נמסרו פה שתי גירסאות ואבקש על כך תשובה.

אני הייתי עד למשא ומתן עם משרד השיכון לגבי גמר הבניה של 14 הבתים במושב פטיש. אמר, משרד השיכון אמר: יש לנו חוזה עם המועצה האזורית מרחבים והיא חייבת לגמור את הבניה. לאחר שהיינו עדים לכך שהעניין נסחב במשך למעלה משנה חבענו מן המועצה האזורית לגמור את הבניה ולאחר שהבניה לא נגמרה נעתר משרד השיכון, בהתערבותנו ובהתערבות תנועת המושבים, להעביר את גמר הבניה לידי ארגון קניות הנגב.

א. זילברברג: אמרת "בהתערבותנו". איזו התערבות?

י. כהן: של נתן חובב, שמחה אסף ושלי.

א. זילברברג: בשם מי התערבת?

י. כהן: בשמי.

(ג) לפי המסמכים שבידינו היה אשואי עודף שנוצל לצורך בניית ביתו של חביב שרביץ. במסמך שנמסר לוועדה נאמר שחביב שרביץ העביר 200 אלף לירות בשעה שאיש ממתיישבי המושב פטיש לא העביר סכומים בסדר גודל כאלה במסגרת הבניה. אני טוען שגם האשואי שנוצל דרך המועצה להשלמת הבניה חרג מן האשואי שניתן לאיזה שהוא חבר במושב פטיש. גם על זה אני מבקש תשובה.

ע. הדר: לסעיד אוהל: כגורם חוץ אתה צריך לתרום

יותר מכל אחד אחר למבנה המשקי של המושב כמושב. אני חרד שהתוצאה של מעשים אלה תביא לכך שהיצרנים ייחנקו, לא יהיה להם במה לשלם עבור המים, עבור האספקה ויום אחד חסגרו להם את המים ואת האספקה. ואני שואל אותך: למרות שאין זו חובתך, מדוע לא חכנסו לעניני המושב כצד מעוניין ותדאגו שהחיובים יהיו ישירים? יכול

ע. הדר:

להיות שאחה לא צריך לשאת ב-120 אלף לירות אוטומטית כל חודש ואפשר להטיל את החשלוס על מי שיכול לשלם וצריך לשלם. לך אין ברירה ואתה מנכה מן החלב, אבל יכול להיות שבעל החלב לא חייב לך ואחה תגיע לזה שבאוטומטיות חסגור את המושב. נראה לי שאחה צריך להיכנס לענינים, מעבר לצד הפורמלי, להתישב שם ולראות בטרם תגיעו לאבסורד.

ס. אוהל:

אנחנו מעורבים את החפידים והסמכויות. מה שאומר עמוס הדר הוא נכון, אבל באזור יש אחד שמייצג את תנועת המושבים, שבדק נושא זה ופועל בנושא זה.

כתוצאה מכך שבכמה מושבים ירד הייצור בימים האחרונים והשיווק המאורגן איננו כל כך מאורגן ביקש בנק החקלאות להעביר את כספי התוצרת אליו היות ושם מקבלים המושבים הלוואות לפיתוח ולשוקף. התוצאה היא שנהרבה מושבים עובר הכסף באופן ישיר לבנק החקלאות והוא בכלל לא מגיע לארגון הקניות. עקב ההחלטה של בנק החקלאות שהוא יגבה את כספי התוצרת בא ארגון הקניות והחליט שיחן אספקה לפי השיווק או לפי הכסף.

היו"ר י. הורביץ:

עמוס הדר מציג התחשבות אישית.

ס. אוהל:

אנחנו לא יכולים.

א. זילברברג:

על דעת כולם הוברר לנו היום שהענין לא פשוט ולא נוכל לגמור סתם ככה. זה נושא שנוגע לישובים, למושב פטיש במקום הראשון, ומה שהם לא יגמרו אצלם ותנועת המושבים לא תגמור לא נגמור אנחנו כאן. אם אנחנו רוצים בכל זאת לשמוע את החברים עד הסוף, שמיעה ראשונה לפחות, כדי שנוכל להציע הצעות, אני מציג ששום קומוניקט לא יופיע בעתון, ששום מלה לא תהיה בעתון. במקרה שאפתח מחר את העתון ויוברר לי שבאופן טנדציוני כתוב שם שמישהו אמר כך ומישהו אמר אחרת, דבר שרק יוסיף דלק לשריפה, אני מודיע שיוחר בישיבות לא אשתחף. אני חושב שאם אנחנו רוצים להבריא מצב מסויים, רגיש ועדין שבו כל אחד חושב שהוא צודק, אנחנו צריכים לטפל בכלים עדינים. אי אפשר לעסוק בפטישים בענין פטיש. אני מציג: אף מלה בעתון ואף קומוניקט. נשב ונברר את הענין.

ח. שרביץ:

אני בטוח שכל הנוכחים כאן רוצים בשלמותו של הישוב ובהמשך שגשוגו ולכן אני רוצה לבקש בקשה: אנחנו מתהלכים כבר שנה עם הנושא ששמו בחירות זעד למושבים והחברה האלה לא נותנים לנו לגשת לקלפי. אמרו לנו שבסמכותה של ועדת הכלכלה לטפל גם בנושא זה. אני מבקש מכבוד הוועדה להסביר לחברים את חומרת הדבר.

אמרו שאין הערובת. איך תהיה הערובת אם

לוועד המושב אין סמכות חתימה?

היו"ר י. הורביץ:

הקומוניקט הושמי שייצא היום מן הוועדה יהיה: היה המשך הדיון בענין זה. לא יהיה שום פירוש של הדברים שכל אחד אמר.

בישיבה הבאה נשמע את משרד השיכון, את

משרד החינוך והתרבות ואת משרד החקלאות.

אני רוצה לקבוע את מגמת הדיון הזה: בא אזור מסויים ומדבר על ענין שמעסיק אותנו כחברי הכנסת. מדוע הוא מעסיק אותנו? - אין לי שלם משקע נגד חביב שרביץ ואין לי דעה קדומה עליו. הוא יהודי פעלחן, הוא עשה ואני אוהב אנשים שעושים. לעומת זאת נחודתי מן המחשבה שיש בארץ מיעוט שאינו נהנה מאותם כספים ומאותם תנאים; שיש מישהו שמנצל לרעה את מעמדו ומחלק טובות הנאה למקורביו ואינו מחלק דברים לפי קריטריונים ברורים, אם זה לול, אם אלה שיכוונים, אם אלה דברים אחרים; שיש מישהו שמנצל לרעה את מעמדו במינוי פקידים, שמשים או מנורים. נחודתי מן המחשבה שיש בארץ אנשים שמתקיימים מכסף שקיבלו וממעמד שקיבלו ולא מכסף שעשו וממעמד שעשו. השאלה אם אמנם היה שימוש

היו"ר י. הורביץ:

בכספי ציבור או לא או אם אדם חילק טובות הנאה למקורביו ולעצמו או לא
זו השאלה המעסיקה אותנו. מטבע הדברים אנחנו מגינים על החלשים, על
המעטים ואנחנו קיימים כדי להגן עליהם. הרוב לא צריך הגנה.

ח. שרביץ: מה עושים נגד אלימים?

היו"ר י. הורביץ: נגדם יש משטרה.

כאיש המקורב לבעיות כלכלה ויודע אותן
אני חושש שהיצרנות והיצירה בנגב ייפגעו בגלל הכוונות הטובות ואנחנו
יודעים שהדרך לגהינום וצופה כוונות טובות. אני שמח לכך שסעיף אוהל
אמר דברים נכונים: אני נותן רק עבור מה שאני מקבל ויותר לא אתן, אבל
אני חרד שגם הוא לא יוכל לסחוב את הגבנון שצמח כל כך בגלל הרבית.

לישיבה הבאה יבואו רק אלה שהוזמנו.

הישיבה ננעלה בשעה 11.20